

Vergaderjaar 2005–2006

30 413

Regels betreffende pensioenen (Pensioenwet)

Nr. 25

DERDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 25 juli 2006

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 18 komt te luiden:

Artikel 18. Wijziging pensioenovereenkomst

Een werkgever kan de pensioenovereenkomst zonder instemming van de werknemer wijzigen indien de bevoegdheid daartoe schriftelijk in de pensioenovereenkomst is opgenomen en er tevens sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat het belang van de werknemer dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

B

In artikel 20, eerste lid, vervalt onderdeel b en worden de onderdelen c tot en met g geletterd b tot en met f.

C

Artikel 22, vierde lid, komt als volgt te luiden:

4. Wanneer een werkgever het voornemen heeft een pensioenovereenkomst onder te brengen bij een pensioeninstelling uit een andere lidstaat of bij een pensioenfonds dat op grond van artikel 198 ontheffing heeft gekregen van het bepaalde in de artikelen 90, 90a, 90b, 98 en 99, is artikel 27 van de Wet op de ondernemingsraden van overeenkomstige toepassing.

D

In artikel 28, vierde lid, wordt de zinsnede «drie maanden» vervangen door: vijf maanden.

E

Artikel 31a, eerste lid, onderdeel a, komt te luiden:

a. verantwoording wordt afgelegd aan de aanspraak- en pensioenge-rechtigden en de werkgever; waarvoor bij pensioenfondsen een verantwoordingsorgaan is ingesteld; en.

F

In artikel 37 wordt, onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

2. De pensioenuitvoerder informeert de gewezen deelnemer binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

G

In artikel 39 wordt, onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

2. De pensioenuitvoerder informeert de gewezen partner binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

H

In artikel 41 wordt, onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

2. De pensioenuitvoerder informeert de pensioengerechtigde binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

I

Artikel 43, tweede lid komt te luiden:

2. De pensioenuitvoerder verstrekt de deelnemer, de gewezen deelnemer en de gewezen partner op verzoek informatie die specifiek voor hem relevant is waaronder een indicatie van het mogelijk te bereiken kapitaal op de pensioendatum bij premieovereenkomsten waarbij de premie wordt belegd en een indicatie van de hoogte van de in te kopen periodieke uitkeringen bij aanwending van het mogelijk te bereiken kapitaal bij kapitaalovereenkomsten en premieovereenkomsten.

J

Artikel 49, tweede lid, komt te luiden:

2. Van de in het eerste lid genoemde termijn kan worden afgeweken indien:

a. de deelnemer ten tijde van de beëindiging van de dienstbetrekking arbeidsongeschikt is. De periode waarin sprake kan zijn van vrijwillige voortzetting is dan ten hoogste drie jaar of de duur van de arbeidsongeschiktheid indien deze langer is; of

b. de deelnemer na de beëindiging van de dienstbetrekking een periodieke uitkering ontvangt ter vervanging van in verband met de beëindiging van de dienstbetrekking gederfde inkomsten op grond van een tussen één of meer werkgevers en één of meer werknemers afgesproken regeling. De periode waarin sprake kan zijn van vrijwillige voortzetting is dan ten hoogste drie jaar of de periode waarin de uitkering wordt ontvangen indien deze langer is.

K

Artikel 55, derde lid, komt te luiden:

3. De pensioenuitvoerder waarborgt bij de vaststelling van een ruilvoet of opbouwkeuzevoet dat voldaan wordt aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid hetgeen inhoudt dat de collectieve actuariële waarde van het partnerpensioen, bedoeld in het eerste lid, dat wordt gekozen in plaats van het ouderdomspensioen, bedoeld in het eerste lid, ongeacht de datum waarop de keuze wordt gemaakt, ten minste gelijkwaardig is aan de op dezelfde grondslagen berekende collectieve actuariële waarde van dat ouderdomspensioen.

L

Artikel 61, vierde lid, en artikel 62, vierde lid, komen te luiden:

4. Artikel 60, zesde en negende tot en met elfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

M

In artikel 63, tweede lid, wordt telkens het woord «afkoopsom» vervangen door: afkoopwaarde.

N

Artikel 90 wordt als volgt gewijzigd:

Het derde lid komt te luiden:

3. In het bestuur van een ondernemingspensioenfonds bezetten de werknemersvertegenwoordigers ten minste evenveel zetels als de werkgeversvertegenwoordigers, met dien verstande dat indien vertegenwoordigers van pensioengerechtigden zetels bezetten, zij tezamen met werknemersvertegenwoordigers ten minste evenveel zetels bezetten als de werkgeversvertegenwoordigers.

O

Na artikel 90 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 90a. Keuze medezeggenschap bij ondernemingspensioenfonds

1. Een ondernemingspensioenfonds waarvan:

- a. het aantal pensioengerechtigden ten minste 10% bedraagt van de som van het aantal deelnemers en het aantal pensioengerechtigden en waarvan het aantal pensioengerechtigden ten minste 25 personen bedraagt; of
- b. het aantal pensioengerechtigden ten minste 1000 personen bedraagt; stelt een deelnemersraad in waarin vertegenwoordigers van pensioengerechtigden zitting hebben of heeft een bestuur waarin vertegenwoordigers van pensioengerechtigden zitting hebben.

2. Het ondernemingspensioenfonds raadpleegt schriftelijk de pensioengerechtigden over de wijze waarop de medezeggenschap van pensioengerechtigden, bedoeld in het eerste lid, wordt vorm gegeven, tenzij bij het ondernemingspensioenfonds al is voorzien in een deelnemersraad en een bestuur waarin vertegenwoordigers van pensioengerechtigden zitting hebben.

3. Het ondernemingspensioenfonds volgt met betrekking tot de wijze waarop de medezeggenschap van pensioengerechtigden vorm wordt gegeven de wens van de meerderheid van de responderende pensioengerechtigden, mits ten minste de helft van het aantal pensioengerechtigden

zijn voorkeur kenbaar heeft gemaakt, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om af te wijken van de door de meerderheid van de pensioengerechtigden gemaakte keuze.

Artikel 90b. Vertegenwoordigers van pensioengerechtigden in bestuur ondernemingspensioenfondsen

1. De verdeling van de zetels van werknemersvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van pensioengerechtigden vindt plaats op basis van de onderlinge getalsverhoudingen, met dien verstande dat de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden ten hoogste de helft van het aantal zetels in het bestuur van een ondernemingspensioenfonds bezetten dat werknemersvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van pensioengerechtigden gezamenlijk bezetten.

2. In afwijking van het eerste lid kunnen vertegenwoordigers van pensioengerechtigden meer zetels bezetten dan werknemersvertegenwoordigers, indien het aantal deelnemers minder bedraagt dan 10 % van de som van het aantal deelnemers en pensioengerechtigden.

3. De benoeming van de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden in het bestuur van een ondernemingspensioenfonds vindt plaats na verkiezing van de vertegenwoordigers door en uit de pensioengerechtigden.

P

Artikel 93 komt als volgt te luiden:

Artikel 93. Bescherming leden pensioenfondsbestuur, deelnemersraad en verantwoordingsorgaan

1. De werkgever draagt er zorg voor dat de werknemers die staan op een kandidatenlijst voor de deelnemersraad of het verantwoordingsorgaan alsmede de leden en de gewezen leden van het pensioenfondsbestuur, de deelnemersraad of het verantwoordingsorgaan niet uit hoofde van hun kandidaatstelling voor of hun lidmaatschap van het pensioenfondsbestuur, de deelnemersraad of het verantwoordingsorgaan worden benadeeld in hun positie als werknemer.

2. Indien het pensioenfonds in zijn hoedanigheid als werkgever aan de deelnemersraad of het verantwoordingsorgaan een secretaris heeft toegevoegd is het eerste lid op die secretaris van overeenkomstige toepassing.

3. Op degene die het initiatief neemt of heeft genomen tot het instellen van een deelnemersraad is het eerste lid van overeenkomstige toepassing.

4. De deelnemersraad, het verantwoordingsorgaan en een werknemer als bedoeld in het eerste tot en met derde lid kunnen de kantonrechter verzoeken te bepalen dat de werkgever gevolg dient te geven aan hetgeen in deze leden is bepaald.

5. De werkgever kan de arbeidsovereenkomst niet opzeggen met de werknemer die lid is van een bestuur van een pensioenfonds, een deelnemersraad of van een verantwoordingsorgaan. Indien de werkgever aan een pensioenfonds, deelnemersraad of een verantwoordingsorgaan een secretaris heeft toegevoegd, is de eerste volzin op die secretaris van overeenkomstige toepassing.

6. De werkgever kan zonder voorafgaande toestemming van de kantonrechter de arbeidsovereenkomst niet opzeggen met een werknemer die geplaatst is op een kandidatenlijst voor een bestuur van een pensioenfonds, een deelnemersraad of een verantwoordingsorgaan of die korter dan twee jaar geleden lid is geweest van een bestuur van een pensioenfonds, een deelnemersraad of een verantwoordingsorgaan.

7. De toestemming van de kantonrechter wordt gevraagd bij verzoekschrift. De kantonrechter verleent de toestemming slechts indien de werkgever aannemelijk heeft gemaakt dat opzegging geen verband houdt met een omstandigheid als bedoeld in het eerste lid. Van de uitspraak staat geen hoger beroep of beroep in cassatie open.

8. Ten aanzien van personen die krachtens publiekrechtelijke aanstelling bij de werkgever werkzaam zijn, treedt een andere sector van de rechtbank in de plaats van de kantonrechter.

9. Het vijfde tot en met achtste lid zijn niet van toepassing bij een opzegging gedurende de proeftijd, wegens een dringende reden, indien de werknemer schriftelijk met de opzegging instemt of indien de opzegging geschiedt wegens de beëindiging van de werkzaamheden van de onderneming of van het onderdeel van de onderneming, waarin de werknemer uitsluitend of in hoofdzaak werkzaam is.

Q

Artikel 95 wordt als volgt gewijzigd:

Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel i door een puntkomma worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:

j. de wijze waarop het intern toezicht is georganiseerd; en

k. de wijze waarop de leden van het verantwoordingsorgaan worden benoemd en ontslagen.

R

Artikel 98 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Een bedrijfstakpensioenfonds stelt een deelnemersraad in.

2. In het zesde lid wordt de zinsnede «het eerste, vierde en vijfde lid» vervangen door: het vierde en vijfde lid.

S

Na artikel 103 wordt een nieuw artikel ingevoegd luidende:

Artikel 103a. Voorzieningen deelnemersraad

1. Een bedrijfstakpensioenfonds en een ondernemingspensioenfonds staan de leden van een deelnemersraad het gebruik toe van de voorzieningen waarover het kan beschikken, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taken nodig is.

2. Ten aanzien van de rechten en bevoegdheden van een deelnemersraad in verhouding tot het bestuur van het bedrijfstakpensioenfonds en ondernemingspensioenfonds zijn de artikelen 10, 16, 17, 18, 22 van de Wet op de ondernemingsraden van overeenkomstige toepassing.

T

Artikel 116 komt te luiden:

Artikel 116. Hoogte kostendekkende premie

1. Een pensioenfonds stelt een kostendekkende premie vast die bestaat uit:

a. de premie die actuariael benodigd is in verband met de pensioenverplichtingen;

- b. de opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 120;
 - c. de opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds; en
 - d. de premie die actuariael benodigd is ten behoeve van toeslagverlening indien gekozen is voor financiering op de wijze, bedoeld in artikel 125, onderdeel a, b of d;
- 2. De kostendekkende premie kan worden gedempt.
 - 3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake het eerste en het tweede lid.

U

Artikel 120 wordt als volgt gewijzigd:

- 1. Het derde lid komt te vervallen.
- 2. Het vierde lid wordt vernummerd tot het derde lid.

V

Artikel 122 wordt als volgt gewijzigd:

- 1. Het eerste lid komt te luiden:
 - 1. Een pensioenfonds kan verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen indien:
 - a. de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen niet meer volledig door waarden zijn gedekt;
 - b. het pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen door waarden te dekken zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de werkgever onevenredig worden geschaad; en
 - c. alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet om uiterlijk binnen een jaar te voldoen aan artikel 119.
 - 2. Het derde lid komt te luiden:
 - 3. De vermindering, bedoeld in het eerste lid, kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgever en toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.
 - 3. Het vierde en vijfde lid vervallen.

W

In artikel 129 wordt, onder vernummering van het tweede tot het derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

- 2. In afwijking van het eerste lid kan de toezichthouder geen ontheffing verlenen van het bij of krachtens artikel 128 bepaalde indien een pensioenfonds bijdragen ontvangt van een in een andere lidstaat gevestigde bijdragende onderneming.

X

Artikel 154, derde lid, wordt gewijzigd door de zinsnede «bedoeld in artikel 131, onderdeel a en b» te vervangen door: bedoeld in artikel 131, tweede lid, onderdeel a en b.

Y

Artikel 162, eerste lid, komt te luiden:

1. De toezichthouder kan een bestuurlijke boete opleggen ter zake van een overtreding van voorschriften, gesteld bij of krachtens de artikelen 20, eerste, tweede lid, tweede volzin en vierde lid, 22, 24, 25, 27, 28, eerste lid, 32 tot en met 45, 45a, 46, tweede en vierde lid, 47, 52, 54, 55, 56, 57, 60, derde tot en met zesde, negende en elfde lid, 61, tweede lid, 62, tweede lid, 63, tweede, derde en vijfde lid, 65, eerste tot en met vijfde en zevende lid, 68, tweede en derde lid, 70, eerste tot en met vierde en negende lid, 75, tweede en zevende lid, 76, tweede en zevende lid, 77, eerste lid, 78, eerste en tweede lid, 79, 83, 85, tweede lid, 86, 87, 90, 90a, 90b, 91, 92, 94, eerste tot en met derde, vijfde tot en met achtste en tiende lid, 95, 98, 99, 100, 102, 103, 103a, 104, 105, 106, eerste tot en met derde lid, 107, eerste tot en met derde lid, 108, eerste tot en met derde lid, 113, 116, 117, 118, 122, tweede, vierde en vijfde lid, 123, 124, 125, 126, eerste tot en met vierde en zesde lid, 127, 128, 131, 132, 132a, 133, eerste tot en met derde, vijfde en zesde lid, 136, 153, 155, 156, eerste tot en met vierde lid, 157, eerste lid, 158, vijfde lid, 180, 183, 185, 189, derde en vierde lid, 190 en van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht.

Z

Artikel 166 komt te luiden:

Artikel 166. Cautie

1. Degene die wordt verhoord met het oog op het aan hem opleggen van een bestuurlijke boete, is niet verplicht ten behoeve daarvan verklaringen omtrent de overtreding af te leggen.

2. Voor het verhoor wordt aan de betrokkene medegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden.

AA

In artikel 174, eerste lid, onderdeel a, wordt «en overtreding van de verboden» vervangen door: en de overtredingen.

BB

Artikel 198, tweede lid, komt als volgt te luiden:

2. De toezichthouder kan desgevraagd in bijzondere gevallen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 90, 90a, 90b, 98 en 99 ontheffing verlenen, indien het pensioenfonds ook pensioenregelingen uitvoert waarop de sociale en arbeidswetgeving van een andere lidstaat van toepassing is.

CC

Na artikel 204 wordt een nieuw artikel ingevoegd luidende:

Artikel 204a. Enquêterecht

1. Het verantwoordingsorgaan, bedoeld in artikel 31a, eerste lid, onderdeel a, kan een verzoek in het kader van het recht van enquête, bedoeld in afdeling 2 van titel 8 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, indienen bij de ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam indien dat recht in de statuten is opgenomen en:

a. het intern toezicht wordt uitgeoefend door een raad van toezicht;

b. de statuten de benoeming en het ontslag van de leden van de raad van toezicht regelen alsmede hun bevoegdheden inzake het beoordelen van:

1°. beleidsprocedures, bestuursprocedures en processen binnen het pensioenfonds;

2°. de wijze waarop het pensioenfonds wordt aangestuurd; en

3°. de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op langere termijn; en

c. in de statuten is bepaald dat de raad van toezicht of het verantwoordingsorgaan bestuursleden kan schorsen of ontslaan.

2. De artikelen 346 tot en met 359 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing.

3. De kosten die verband houden met het indienen van het in het eerste lid bedoelde verzoek komen ten laste van het pensioenfonds indien zij redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taak van het verantwoordingsorgaan en het pensioenfonds van de te maken kosten vooraf in kennis is gesteld.

Toelichting

Algemeen

De derde nota van wijziging bevat enkele beleidsmatige aanpassingen naar aanleiding van de nota naar aanleiding van het nader verslag. Met deze nota van wijziging geeft de regering tevens gehoor aan het verzoek van de Stichting van de Arbeid en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties om de afspraken uit het tweede medezeggenschapsconvenant wettelijk te verankeren. Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele meer technische wijzigingen door te voeren.

Startbrief

De verplichting om al in de startbrief een op de persoonlijke situatie afgestemde indicatie te geven van het reglementair te bereiken pensioen, is komen te vervallen. Hiermee komt de regering tegemoet aan het bezwaar dat een op de individuele situatie toegesneden startbrief pensioenuitvoerders opzadelt met hoge uitvoeringskosten. Het laten vervallen van deze verplichting is bovendien weinig bezwaarlijk omdat de deelnemer een indicatie van het reglementair te bereiken pensioen toch al ontvangt binnen één jaar na verzending van de startbrief bij het eerste jaaroverzicht. In de algemene maatregel van bestuur zal overigens nog wel worden bepaald dat in de startbrief de ingangsdatum van de pensioenovereenkomst moet worden opgenomen.

Wijziging regeling premieachterstand

De periode waarin verzekeraars zich kunnen inspannen om achterstallige premies te innen voordat de opbouw van ouderdomspensioen wordt beëindigd, wordt verlengd. Verzekeraars mogen, één maand nadat de deelnemers hierover zijn geïnformeerd, de opbouw van aanspraken op ouderdomspensioen tot vijf maanden vóór het tijdstip waarop de deelnemers zijn geïnformeerd met terugwerkende kracht beëindigen in plaats van de drie maanden uit het wetsvoorstel. Verzekeraars hebben daardoor een substantiële periode om daadwerkelijk inhoud te geven aan de plicht zich aantoonbaar in te spannen om de achterstallige premies te innen. Voor deelnemers heeft dit enerzijds het nadeel dat zij over een langere periode dan in het wetsvoorstel achteraf te horen kunnen krijgen dat er geen pensioen is opgebouwd. Anderzijds zal er minder vaak bij deelnemers onnodig onrust ontstaan doordat een werkgever alsnog de premies betaalt nadat de deelnemers zijn geïnformeerd. Overigens blijft

de plicht bestaan voor verzekeraars om deelnemers gedurende deze periode van 6 maanden te dekken voor arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico.

Informeren pensioengerechtigden, gewezen deelnemers en -partners over wijziging toeslagbeleid

Werkgever en werknemer kunnen een eenmaal overeengekomen voorwaardelijke toeslagregeling later alsnog wijzigen. Deze wijziging kan betrekking hebben op pensioengerechtigden, gewezen deelnemers en gewezen partners (zie paragraaf 3.3.7 van het algemeen deel van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel). Deelnemers worden van deze wijziging van de pensioenovereenkomst op de hoogte gesteld op grond van artikel 20, lid 2. Het is natuurlijk van belang dat ook pensioengerechtigden, gewezen deelnemers en gewezen partners, hierover geïnformeerd worden. Daartoe wordt bepaald dat de pensioenuitvoerder hen hiervan binnen drie maanden op de hoogte stelt indien een dergelijke wijziging aan de orde is.

Informatieverstrekking over het reglementair te bereiken pensioen bij kapitaal- en premieovereenkomsten

Bij kapitaal- en premieovereenkomsten krijgen deelnemers, gewezen deelnemers en gewezen partners het recht bij de pensioenuitvoerder een verzoek in te dienen voor een indicatie van de mogelijk met het kapitaal in te kopen periodieke uitkering.

De opgave van het reglementair pensioen in de jaaropgave blijft beperken tot datgene wat partijen «hard» met elkaar zijn overeengekomen. Dat wil zeggen dat bij uitkeringsovereenkomsten een indicatie wordt gegeven van de periodieke uitkering die zeker wordt verkregen indien verondersteld wordt dat de deelname doorloopt tot aan pensioendatum. Bij kapitaalovereenkomsten wordt een indicatie gegeven van de periodieke uitkering die zeker bereikt wordt als verondersteld wordt dat de deelname doorloopt tot pensioendatum. Bij premieovereenkomsten wordt een indicatie gegeven van de hoogte van de periodieke uitkeringen dan wel de hoogte van het kapitaal wanneer de premie voor de ingangsdatum van het pensioen reeds daarvoor wordt aangewend.

Er is vanaf gezien de indicatie van het kapitaal (bij premieovereenkomsten waarbij de premie wordt belegd) of van de met het kapitaal mogelijk in te kopen periodieke uitkering (bij zowel premie- als kapitaalovereenkomsten) in de jaaropgave verplicht te laten vermelden. Deze indicatie kan van jaar op jaar flink fluctueren terwijl de indicatie geen enkele zekerheid geeft en mogelijk slechts verwarring schept bij veel deelnemers.

Wijziging in verband met cdc-regelingen

Naar aanleiding van vragen van diverse fracties en signalen van het Opf dat de huidige wetgeving nog enkele praktische belemmeringen opwerpt voor de uitvoering van cdc-regelingen heeft de regering besloten tot enkele wijzigingen. Deze hebben betrekking op de voorwaarden ten aanzien van de korting van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten in relatie tot het in dit wetsvoorstel voorgeschreven kortetermijnherstelplan in de situatie dat een pensioenfonds niet meer over het minimaal vereist eigen vermogen beschikt. De analyse van de regering heeft ertoe geleid dat artikel 122 van dit wetsvoorstel op een aantal punten zal worden aangepast. Ten eerste zal de eis dat het eigen vermogen zich gedurende langer dan een jaar beneden het vereiste minimale niveau moet bevinden, vóórdat tot korting kan worden overgegaan, vervallen. Deze eis zal worden vervangen door de eis dat de

toezichthouder binnen een maand moet worden geïnformeerd over een voorgenomen korting van pensioenaanspraken en pensioenrechten, net als de andere betrokkenen. De wachttijd van een jaar verhoudt zich niet goed tot de wettelijke eisen die met betrekking tot het kortetermijnherstelplan worden gesteld aan pensioenfondsen. Met de nieuwe formulering wordt geborgd dat korten altijd een laatste redmiddel is. Ten tweede vervalt de voorwaarde van vóórafgaande instemming van de toezichthouder. De regering acht de meerwaarde van dit instemmingvereiste beperkt, omdat de toezichthouder reeds moet instemmen met een kortetermijnherstelplan, waarvan de mogelijke korting van pensioenaanspraken en pensioenrechten onderdeel zal moeten uitmaken.

Wettelijke verankering afspraken tweede medezeggenschapsconvenant

Het onderwerp medezeggenschap van belanghebbenden bij hun pensioen staat al meerdere jaren in de belangstelling. Met name de positie van de pensioengerechtigden krijgt daarbij aandacht. In de Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) was al geregeld dat pensioengerechtigden zitting kunnen hebben in het pensioenfondsbestuur en in de deelnemersraad. Verder dient het pensioenfonds een deelnemersraad in te stellen als ten minste 5% van de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigde nagelaten betrekkingen daarom verzoeken.

De Stichting van de Arbeid en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties vonden dat van deze mogelijkheid tot medezeggenschap te weinig gebruik werd gemaakt. Daarom hebben deze partijen in 1998 een eerste convenant afgesloten ter verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen. In 2003 hebben zij dit convenant vernieuwd (het tweede medezeggenschapsconvenant).

Ter ondersteuning van dit eerste convenant is in de PSW een aantal bepalingen opgenomen (Stb. 2000, 256). Het is bijvoorbeeld mogelijk om op initiatief van fondsbesturen deelnemersraden tot stand te brengen, verkiezingen te houden voor deelnemersraden bij pensioenfondsen en vertegenwoordigers namens pensioengerechtigden in het pensioenfondsbestuur te laten kiezen. Inhoudelijk is onder andere het beroepsrecht voor deelnemersraden bij de ondernemingskamer geïntroduceerd.

Het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties en de Stichting van de Arbeid hebben in 2005 een tussenevaluatie gehouden naar de doorwerking van het convenant. Uit de evaluatie bleek dat de voorwaarden voor medezeggenschap van gepensioneerden aanzienlijk waren verbeterd ten opzichte van een eerdere evaluatie in 2001. Echter, voorafgaand aan de tussenevaluatie hadden partijen aangegeven dat bij deze evaluatie bij minimaal 65% van de pensioenfondsen waarop het convenant betrekking heeft, medezeggenschap in de vorm van een (wettelijke) deelnemersraad dan wel directe bestuursvertegenwoordiging van de geleding van de gepensioneerden zou moeten zijn gerealiseerd. Deze 65%-norm was niet gehaald.

Het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties en Stichting van de Arbeid hebben zich beraden over de gevolgen die verbonden zouden moeten worden aan de uitkomsten van deze tussenevaluatie van het convenant. Zij hebben daarbij rekening gehouden met de «Principes voor goed pensioenfondsbestuur» van 16 december 2005 alsmede met het wetsontwerp Pensioenwet. Ze hebben afgesproken dat de afspraken uit het vernieuwde medezeggenschapsconvenant, dat een looptijd heeft tot 1 januari 2008, loyaal worden uitgevoerd. Desalniettemin hebben partijen bij brief van 22 mei 2006 de regering verzocht te bevorderen dat dwingende wetgeving tot stand komt, gebaseerd op de aanbevelingen uit het vernieuwde medezeggenschapsconvenant. Deze aanbevelingen zijn niet strijdig met de Principes voor goed pensioenfondsbestuur en het wetsvoorstel voor de Pensioenwet. De regering is op

grond van het verzoek van Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderen-organisaties en Stichting van de Arbeid bereid deze aanbevelingen op hoofdlijnen om te zetten in wetgeving gezien het belang dat zij hecht aan een goede medezeggenschap. Bij deze omzetting is de systematiek van het wetsvoorstel Pensioenwet gevolgd, waardoor niet alle details – zoals de verkiezingsprocedures – zijn overgenomen. Fondsen kunnen bij de uitvoering van de medezeggenschap uiteraard teruggrijpen op deze aanbevelingen uit het convenant. Daarbij komt dat het convenant nog steeds waarde heeft, gezien de doorlooptijd tot 1 januari 2008.

Conform het vernieuwde medezeggenschapsconvenant dienen bedrijfstakpensioenfondsen een deelnemersraad in te stellen. Ondernemingspensioenfondsen met een relatief (ten minste 10% van het totale aantal deelnemers en pensioengerechtigden, zulks met een minimum van 25 pensioengerechtigden) en/of absoluut substantieel aantal pensioengerechtigden (ten minste 1000) moeten een keuze maken tussen bestuursparticipatie of een deelnemersraad. Deze keuze moet gemaakt worden door de pensioengerechtigden, middels een schriftelijke raadpleging. Deze raadpleging vindt eenmalig plaats en geldt voor ondernemingspensioenfondsen die nog geen raadpleging hebben gehouden. Het fondsbestuur dient de pensioengerechtigden aan te schrijven, zodat zij hun keuze kenbaar kunnen maken. Het fonds is het aangewezen orgaan om dit op zich te nemen, aangezien het over de juiste adressen en het benodigde apparaat beschikt om deze handeling te verrichten.

Indien er binnen het fonds reeds een keuze was gemaakt voor een vorm van medezeggenschap, maar die keuze niet is gemaakt op basis van een raadpleging van de pensioengerechtigden, dient het fonds alsnog een raadpleging te organiseren. Een raadpleging is niet nodig indien er sprake is van zowel bestuursparticipatie als een deelnemersraad of indien er reeds in een eerder stadium een raadpleging is gehouden waarbij op basis van het convenant een keuze werd geboden uit beide initiatieven.

Bij de raadpleging geldt dat de opvatting van de meerderheid van de responderende pensioengerechtigden gevolgd dient te worden, tenzij zwaarwegende (als zodanig duidelijk te motiveren) redenen zich daartegen verzetten en mits de respons ten minste 50% bedraagt.

In het geval er al een deelnemersraad bestaat en de meerderheid van de pensioengerechtigden kiest voor directe bestuursvertegenwoordiging, dan kan het fondsbestuur er voor kiezen de deelnemersraad te laten op heffen. In de situatie dat er sprake is van directe bestuursvertegenwoordiging en de meerderheid van de pensioengerechtigden kiest voor een deelnemersraad, dan kan het fondsbestuur er ook hier voor kiezen de directe bestuursvertegenwoordiging van pensioengerechtigden te beëindigen.

In het medezeggenschapsconvenant wordt aangegeven dat het van groot belang is dat besturen van de pensioenfondsen zorgvuldige procedures volgen welke waarborgen dat de pensioengerechtigden invloed kunnen hebben op de vorm van medezeggenschap die wordt gekozen (bij ondernemingspensioenfondsen) alsmede op de kandidaatstelling, verkiezing en herbenoeming van hun vertegenwoordigers in deelnemersraden en in fondsbesturen. In een eerdere wijziging van de PSW is reeds invulling gegeven aan dit verzoek van de convenantspartijen door voor te schrijven dat een fonds in zijn statuten bepalingen dient op te nemen over de wijze waarop de bestuursleden worden benoemd en de wijze waarop de leden van de deelnemersraad worden gekozen (Stb. 2000, 256).

In het wetsvoorstel voor de Pensioenwet zijn de bepalingen ten aanzien van de benoeming of verkiezing van vertegenwoordigers in de deelnemersraad opgenomen in de artikelen 98 en 99.

Ten aanzien van bestuursparticipatie is de basisregel dat er sprake is van een evenredige zetelverdeling tussen pensioengerechtigden en actieve deelnemers. Daarbij dient echter wel te gelden dat maximaal de helft van het aantal werknemerszetels in het bestuur door vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden mag worden ingenomen, behalve wanneer er geen of nauwelijks meer actieve deelnemers zijn.

In die situatie waarin er bijna geen actieve deelnemers meer in het fonds zijn, namelijk vanaf het moment dat de verhouding pensioengerechtigden/actieve deelnemers 90/10 is, is het dus mogelijk dat de 50%-eis wordt losgelaten. Op dat moment geldt alleen nog de eis van evenredigheid. De keuze voor deze verhouding vloeit voort uit de reikwijdte van het convenant. Hierin is opgenomen dat ondernemingspensioenfondsen een deelnemersraad dienen in te stellen of moeten opteren voor bestuursparticipatie indien het relatieve aandeel pensioengerechtigden ten minste 10% bedraagt.

In het convenant wordt verder aanbevolen dat het bestuur van een pensioenfonds zodanige faciliteiten aan deelnemersraden ter beschikking moet stellen dat deelnemersraden hun taak naar behoren kunnen uitvoeren. De regering heeft besloten dit over te nemen in het wetsvoorstel voor de Pensioenwet.

Bij goede faciliteiten kan gedacht worden aan middelen en voorzieningen om met de achterban te kunnen communiceren, een adequate procedure voor kandidaatsstelling en verkiezingen, recht op scholing, recht op secretariële ondersteuning, onkostenvergoeding naar redelijkheid en billijkheid, inhuren van deskundigen en bijeenkomsten zoveel mogelijk tijdens gangbare arbeidstijden. Ook dienen vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden in de deelnemersraden en fondsbesturen zodanige faciliteiten worden aangeboden dat deze periodiek met hun achterban kunnen communiceren. Voor deze bepalingen is aangesloten bij de bepalingen in de Wet op de ondernemingsraden.

Het recht van enquête

Een goede governance is van belang voor het draagvlak en vertrouwen in pensioenfondsen. In de «Principes voor goed pensioenfondsbestuur» van de Stichting van de Arbeid, die op 16 december 2005 zijn vastgesteld, is daartoe opgenomen dat het bestuur verantwoording dient af te leggen en dat er intern toezicht is. Deze principes worden verankerd in artikel 31a van dit wetsvoorstel. Hiertoe is op 30 maart 2006 een eerste nota van wijziging op het wetsvoorstel Pensioenwet ingediend (Kamerstukken II 2005/06, 30 413, nr. 14). Daarbij is aangegeven dat ten aanzien van het enquêterecht nadere bestudering nodig is. Met deze nota van wijziging wordt dit enquêterecht onder voorwaarden toegankelijk gemaakt.

In de principes is door de Stichting van de Arbeid en de betrokken partijen (koepels van pensioenfondsen en verzekeraars en ouderenorganisaties) opgenomen dat het wenselijk is dat het verantwoordingsorgaan naar de ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam kan in het kader van het in het Burgerlijk Wetboek geregelde recht van enquête, indien het van mening is dat het bestuur niet naar behoren functioneert. Opgemerkt zij dat in een enquêteprocedure niet het optreden van bestuurders aan de orde is, maar een onderzoek wordt gedaan naar het beleid en de gang van zaken in de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming.

Vooralsnog bestaat het enquêterecht alleen voor stichtingen die een onderneming in stand houden waarvoor ingevolge de Wet op de ondernemingsraden een ondernemingsraad moet worden ingesteld. Dit houdt in dat afhankelijk van de wijze waarop een pensioenfonds vorm geeft aan de uitvoering van de pensioenregeling (bijvoorbeeld wel of niet in eigen beheer) er al dan niet een recht op enquête bestaat. De voorge-

stelde wijziging in het wetsvoorstel Pensioenwet strekt ertoe het mogelijk te maken dat een onderzoek als bedoeld in artikel 345 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek kan worden ingesteld naar het beleid en de gang van zaken bij het pensioenfonds, mits de interne structuur van het fonds voldoet aan de gestelde eisen in het wetsvoorstel.

Het enquêterecht past bij een goede governancestructuur binnen een organisatie. Het is een instrument om de machtsverhouding binnen een organisatie in evenwicht te houden. Het enquêterecht is een zwaar en voor de onderneming belastend middel. Om die reden zal altijd eerst, voordat een enquêteverzoek ontvankelijk wordt verklaard, op grond van artikel 349 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek bekeken moeten worden of de verzoeker zijn bezwaren schriftelijk kenbaar heeft gemaakt aan het bestuur en de raad van toezicht en of er een zodanige termijn is verstreken dat de rechtspersoon redelijkerwijs de gelegenheid heeft gehad deze bezwaren te onderzoeken en naar aanleiding daarvan maatregelen heeft kunnen nemen. De toegang tot het enquêterecht kan dan ook alleen openstaan indien de organisatie een intern zuiverend vermogen heeft en er ook andere instrumenten zijn om geschillen binnen de organisatie aan te pakken, waaronder de mogelijkheid om slecht functionerende bestuurders te ontslaan.

De rechter die over een verzoek tot enquête beslist, is de ondernemingskamer van het gerechtshof in Amsterdam, die mede gelet op haar samenstelling specifieke kennis en ervaring heeft met algemene beginselen van behoorlijk ondernemingsbestuur.

In de nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstukken II 2005/06, 30 413, nr. 17) is aangegeven dat over het enquêterecht voor het verantwoordingsorgaan overleg plaatsvond met het ministerie van Justitie in het kader van het project «Maatschappelijke onderneming». Doel van het project «maatschappelijke onderneming», dat onderdeel is van het bredere programma «Bruikbare rechtsorde» (Kamerstukken II 2003/04, 29 279), is het doen van onderzoek naar de mogelijkheid en wenselijkheid van een generieke wettelijke regeling inzake de maatschappelijke onderneming. De rechtsvorm richt zich in ieder geval op rechtspersonen die scholen, ziekenhuizen, verzorgingshuizen of woningbouwcorporaties in stand houden. In veel van deze sectoren vinden schaalvergrotingen en professionalisering van de activiteiten plaats en ook hier worden governancecodes ontwikkeld met raden van toezicht en belanghebbendenvertegenwoordigingen. Naarmate intern toezicht en horizontale verantwoording goed zijn verankerd, kan de externe controle wellicht selectiever en gericht worden ingezet.

Met de introductie van een maatschappelijke onderneming zou meer ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van de instellingen ontstaan, ruimte moeten worden gecreëerd voor professionals en ondernemerschap en een stevige maatschappelijke inbedding moeten plaatsvinden, onder meer door het afleggen van verantwoording aan belanghebbenden. Bij een verbetering van de verantwoordelijkheidsstructuur kan gedacht worden aan rechten tot benoeming en ontslag van bestuur of toezichthouders, recht op informatie of advies ter zake van belangrijke besluiten, vaststelling van de jaarrekening c.q. het jaarverslag, geschillenregelingen inzake beleidskwesties en het recht van enquête.

Er wordt bekeken hoe een eventuele overkoepelende wettelijke regeling van de maatschappelijke onderneming vorm en inhoud dient te krijgen. Hoofdgedachte is dat er een heldere structuur geformuleerd wordt, waarin ten minste een plaats wordt ingeruimd voor een bestuur, een raad van toezicht (raad van commissarissen) en een belanghebbendenvertegenwoordiging. Hierbij is ook de onderlinge verhouding en taakverdeling tussen deze organen van belang. Denkbaar is dat de invulling van de taken en bevoegdheden van deze organen in ruime mate aan de statuten wordt overgelaten.

Het project «maatschappelijke onderneming» wordt binnenkort afgerond.

Bij pensioenfondsen speelt een vergelijkbare discussie als bij het project «maatschappelijke onderneming». Het is dan ook zinvol om daarbij aan te sluiten en van elkaars ervaringen te profiteren. Vooruitlopend op een definitieve uitwerking van de maatschappelijke onderneming is dan ook besloten hier voor pensioenfondsen mee aan de slag te gaan. Dit is mogelijk doordat de principes voor goed pensioenfondsbestuur goede uitgangspunten hebben om hier bij aan te sluiten. Hierdoor wordt voorkomen dat maatregelen die op een andere wijze zijn of moeten worden verzekerd – in het bijzonder het ontslag van individuele bestuurders, waarvoor de statuten en in bepaalde gevallen artikel 298 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek geëigend zijn – slechts via het enquêterecht kunnen worden verzekerd.

Met de principes voor goed pensioenfondsbestuur is bepaald dat het bestuur verantwoording dient af te leggen en dat er intern toezicht is. Bij het toezicht gaat het dan vooral om het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en processen, om de checks and balances, om de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en om de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor het pensioenfonds. Er zijn bewust geen uitspraken gedaan over structuren. De kern is dat de principes van zeggenschap, verantwoording en toezicht bij ieder pensioenfonds zijn terug te vinden.

De regering erkent dat hier sprake is van een spanningsveld tussen de vrijheid die de principes voor goed pensioenfondsbestuur bieden en de structuur die de maatschappelijke onderneming vraagt. De regering heeft recht willen doen aan de principes, maar ziet ook dat, indien fondsen gebruik willen maken van het recht van enquête, er een heldere structuur vastgelegd dient te zijn. Daarmee wordt ook voor de ondernemingskamer helder welk orgaan bevoegd is een beroep te doen op het recht van enquête en welke plaats dat orgaan in de interne rechtspersonen-rechtelijke structuur inneemt. Dit betekent dat indien het fonds aan deze structuur (bestaande uit een bestuur, een raad van toezicht en een verantwoordingsorgaan) voldoet het verantwoordingsorgaan de mogelijkheid krijgt om bij de ondernemingskamer een verzoek in te dienen tot het instellen van een onderzoek door een of meer onafhankelijke onderzoekers naar het beleid en de gang van zaken van het pensioenfonds. Onderdeel van deze structuur en het zuiverend vermogen van de organisatie is verder dat er in de statuten zal moeten worden geregeld door wie en langs welke procedure bestuursleden kunnen worden benoemd of verkozen, geschorst of ontslagen. Daarbij dient in ieder geval of het verantwoordingsorgaan of de raad van toezicht de mogelijkheid te hebben tot schorsing of ontslag van bestuursleden.

Met het indienen van een verzoek bij de ondernemingskamer zijn kosten gemoeid. De regering acht het wenselijk dat het verantwoordingsorgaan zijn taak kan vervullen en indien het redelijkerwijs noodzakelijk is een beroep kan doen op het recht van enquête. Dat brengt met zich dat de kosten die een verantwoordingsorgaan maakt, in het bijzonder het inhuren van juridische expertise, maar mogelijk ook vergader- en reiskosten, ten laste zullen moeten worden gebracht van het pensioenfonds. Deze regeling is ontleend aan artikel 203, elfde lid van het wetsvoorstel Pensioenwet.

Indien later blijkt dat een verzoek niet op redelijke gronden is gedaan dan blijft het mogelijk de kosten bedoeld in artikel 354 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op de indieners te verhalen. Van zo'n onnodig verzoek kan in het systeem van het enquêterecht, waar eerst wordt geoordeeld over de vraag of de feiten voldoende zijn om te twijfelen aan een juist beleid, pas sprake zijn als de rechter door verzoekers op een dwaalspoor is gebracht.

De regering acht het wenselijk dat pensioenfondsen ervaring kunnen opdoen met een goede governance, waaronder het recht van enquête, zodat deze ervaringen mogelijk benut kunnen worden bij een regeling voor de maatschappelijke onderneming. Aan de hand van dit traject en eventuele andere projecten zal worden gezien in hoeverre de wettelijke voorzieningen aanvulling of nadere codificatie van verworven inzichten vergen. De termijn die gekozen is voor de uitwerking van de maatschappelijke onderneming sluit goed aan bij de geplande evaluatie van de governance en medezeggenschap. Indien een regeling voor de maatschappelijke onderneming tot stand komt, moet worden voorkomen dat er verschillende regimes naast elkaar gaan ontstaan voor de toepassing van het enquêterecht; pensioenfondsen die hun inrichting hebben vormgegeven conform de eisen die in artikel 204a van de Pensioenwet zijn gesteld en pensioenfondsen die zich richten naar de voorschriften van de maatschappelijke onderneming. Doordat deze trajecten synchroon lopen, kan zonodig de Pensioenwet worden aangepast aan de uitkomsten van de evaluaties die in 2008 zullen plaatsvinden.

Artikelsgewijs

A

Het artikel wordt technisch aangepast aan artikel 7:613 van het Burgerlijk Wetboek door nog meer aan te sluiten op de daarin gehanteerde formulering.

B

Deze wijziging is toegelicht in het algemeen deel van de toelichting.

C

Artikel 22, vierde lid, is gebaseerd op artikel 2, elfde lid, van de PSW na implementatie van richtlijn 2003/41/EG. De bepaling voorziet in een regeling waardoor werknemers inspraak hebben bij de beslissing van de werkgever om de pensioenregeling onder te brengen bij een pensioeninstelling uit een andere lidstaat. Aan pensioeninstellingen uit een andere lidstaat worden de verplichtingen, als bedoeld in de artikelen 90, 90a, 90b, 98 en 99, met betrekking tot de bestuurssamenstelling en de instelling van een deelnemersraad niet opgelegd. Door te regelen dat de werkgever instemming van de ondernemingsraad nodig heeft voor het onderbrengen van de pensioenregeling bij een dergelijke instelling, is de inspraak van werknemers verzekerd.

De situatie kan zich ook voordoen dat een pensioenfonds niet aan de verplichtingen met betrekking tot de bestuurssamenstelling hoeft te voldoen, omdat het hiervoor ontheffing van DNB heeft gekregen. Dat kan het geval zijn bij een pensioenfonds dat ook buitenlandse regelingen uitvoert (zie verder de toelichting bij artikel 198). Indien een werkgever de pensioenregeling bij een dergelijk pensioenfonds wil onderbrengen, dient hij eveneens de ondernemingsraad om toestemming te vragen.

D

Deze wijziging is toegelicht in het algemeen deel van de toelichting.

E

Voorgesteld wordt de tekst van het eerste lid, onderdeel a, te verduidelijken door daarin op te nemen dat er een verantwoordingsorgaan moet worden ingesteld.

Het verantwoordingsorgaan wordt ingesteld door het bestuur, dat ook de inrichting en de bevoegdheden daarvan vastlegt in de statuten en reglementen. In het verantwoordingsorgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) in beginsel gelijk vertegenwoordigd. Het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan is niet verenigbaar met het lidmaatschap van het pensioenfondsbestuur of het interne toezicht.

F, G en H

Een wijziging in het toeslagbeleid kan verstrekken gevolgen hebben. Het is daarom onwenselijk dat betrokkenen van een dergelijke wijziging pas na lange tijd op de hoogte worden gesteld. Bij gewezen deelnemers en gewezen partners kan dit, bij informatieverstrekking om de 5 jaar, zeer lang duren. Om die reden is aan de informatiebepalingen een lid toegevoegd op grond waarvan de pensioenuitvoerder een wijziging in het toeslagbeleid binnen drie maanden moet melden.

J

Bij de regeling voor vrijwillige voortzetting kan de maximale termijn van drie jaar voor de voortzetting worden overschreden bij arbeidsongeschiktheid of indien de deelnemer de in onderdeel b van het tweede lid van artikel 49 genoemde periodieke uitkering ontvangt. Gezien de letterlijke tekst van de bepaling zou geconcludeerd kunnen worden dat de vrijwillige voortzetting van de deelnemer binnen drie jaar moet eindigen indien de arbeidsongeschiktheid van de deelnemer of zijn periodieke uitkering binnen drie jaar na het ontslag eindigt. Dit is echter niet de bedoeling. De periode waarover de pensioenregeling vrijwillig kan worden voortgezet is altijd drie jaar, en kan langer zijn als de arbeidsongeschiktheid of de periodieke uitkering langer duurt. In de tekst van de bepaling is dit nu duidelijk weergegeven.

K

De woorden «ouderdomspensioen» en «partnerpensioen» zijn in dit lid per abuis omgedraaid, daarom wordt voorgesteld dit te corrigeren.

N

De tekst van het derde lid is aangepast in verband met de invoering van artikel 90b en de bestuursdeelname door vertegenwoordigers van pensioengerechtigden.

O

De in artikel 90a opgenomen getalscriteria zijn gebaseerd op een aanbeveling van de Stichting van de Arbeid die is opgenomen in bijlage 2 bij het tweede medezeggenschapsconvenant. Dit artikel sluit niet uit dat er pensioengerechtigden zowel via het bestuur als via de deelnemersraad medezeggenschap kunnen uitoefenen. Het woord «of» in het eerste lid moet gelezen worden als «en/of». Ook nadat een raadpleging is gehouden als bedoeld in artikel 90a en daarbij gekozen is voor bestuursdeelname voor vertegenwoordigers van pensioengerechtigden, bestaat nog steeds op grond van artikel 99 de mogelijkheid om ook om de instelling van een deelnemersraad te vragen.

P

Voorgesteld wordt om de in artikel 93 opgenomen bescherming ook van toepassing te laten zijn op de leden van het verantwoordingsorgaan. Tevens is het negende lid toegevoegd om aan te sluiten bij artikel 670b van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek.

Q

In de nieuw toegevoegde onderdelen j en k in het eerste lid wordt bepaald dat de statuten moeten voorzien in bepalingen over het intern toezicht en het verantwoordingsorgaan.

S

In het algemeen deel van de toelichting is al aangegeven wat de reden is voor het opnemen van dit artikel. Met het van overeenkomstige toepassing verklaren van de genoemde bepalingen uit de Wet op de Ondernemingsraden wordt aan deelnemersraden vergelijkbare faciliteiten gegeven.

T

De tekst van artikel 116 is opnieuw geformuleerd omdat deze daardoor duidelijker wordt. Inhoudelijk wordt geen wijziging beoogd.

U

De tekst van artikel 120 is gewijzigd in samenhang met een aanpassing van artikel 129.

V

De eis dat de som van de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen gedurende langer dan een jaar niet meer volledig door waarden moet zijn gedekt, vóórdat tot korting van verworven pensioenaanspraken en -rechten kan worden overgegaan, vervalt met de aanpassing van het eerste lid. Daarnaast wordt met de toevoeging van onderdeel c expliciet als wettelijke eis neergelegd dat eerst alle overige beschikbare sturingsmiddelen uitgeput moeten zijn, vóórdat tot korting van verworven pensioenaanspraken en -rechten overgegaan kan worden. Deze eis kan echter niet zo ver gaan dat vóórdat tot korting zou kunnen worden overgegaan, de inzet van sturingsmiddelen wordt geëist die het strategische beleggingsbeleid van pensioenfondsen doorkruisen. Dan zou het belang van herstel van de dekkingsgraad op de korte termijn ten koste gaan van de financiële positie van het pensioenfonds op de lange termijn. Dat zou met het oog op de bescherming van de pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (ex-)deelnemers in een pensioenregeling uiteraard een onwenselijke consequentie zijn.

Het besluit tot vermindering kan op grond van het derde lid op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioen-gerechtigden, de werkgever en de toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd. Door de toevoeging van de toezichthouder aan het derde lid kan het vierde lid vervallen.

Met het vervallen van het vijfde lid vervalt de eis dat het besluit tot vermindering van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten pas kan worden gerealiseerd na instemming van de toezichthouder. De toezichthouder houdt uiteraard wel toezicht op pensioenregelingen en dus

achteraf ook op de rechtmatigheid van de eventuele korting van pensioen-aanspraken en pensioenrechten.

W

In het oorspronkelijke wetsvoorstel was in lijn met Richtlijn 2003/41/EG bepaald dat fondsen die bijdragen ontvangen van een in een andere lidstaat gevestigde bijdragende onderneming nooit in onderdekking mogen verkeren. In de praktijk is dit evenwel niet uit te sluiten, temeer de zekerheidseis van 97,5% ook op deze fondsen van toepassing is en er dus een kans op onderdekking van 2,5% is. Met de voorgestelde aanpassing wordt bewerkstelligd dat deze fondsen in geval van onderdekking een jaar de tijd krijgen om orde op zaken te stellen. Deze fondsen zijn in tegenstelling tot fondsen die geen bijdragen ontvangen van in het buitenland gevestigde bijdragende ondernemingen uitgezonderd van de mogelijkheid tot maatwerk ten aanzien van het kortetermijnherstelplan op grond van artikel 129. Hiermee wordt nog steeds aangesloten bij de lijn in Richtlijn 2003/41/EG dat aan fondsen die bijdragen ontvangen van een in een andere lidstaat gevestigde bijdragende onderneming strengere eisen worden gesteld dan aan fondsen waarbij dat niet het geval is.

Z

De redactie van het artikel sloot aan bij het voorontwerp Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht. Bij het inmiddels ingediende wetsvoorstel (Kamerstukken II 2003/04, 29 702, nr. 2) is de regeling gewijzigd. De redactie van het artikel is hieraan aangepast en is conform artikel 1:64 van het wetsvoorstel Wft.

BB

Bij de tweede nota van wijziging is in artikel 198 een bepaling toegevoegd waardoor DNB ontheffing kan verlenen van de artikelen 98 en 99 aan pensioeninstellingen uit een andere lidstaat. In de toelichting is daarbij aangegeven dat het moet gaan om een pensioeninstelling uit een andere lidstaat die zich statutair in Nederland heeft gevestigd. Bij nader inzien moet deze bepaling worden aangepast. Een pensioeninstelling uit een andere lidstaat die zich statutair in Nederland heeft gevestigd, is in feite geen pensioeninstelling uit een andere lidstaat meer, maar een Nederlands pensioenfonds. Er kan sprake zijn van een bijzonder geval en aanleiding om ontheffing te verlenen van de verplichtingen met betrekking tot de paritaire bestuurssamenstelling en de instelling van een deelnemersraad indien een dergelijk pensioenfonds buitenlandse pensioenregelingen uitvoert op grond waarvan ook bepaalde verplichtingen worden opgelegd op het gebied van de bestuurssamenstelling etc. waarmee de artikelen 90, 90a, 90b, 98 en 99 strijdig zijn. De bescherming van de werknemers wordt gewaarborgd doordat wordt geregeld dat de werkgever, die de pensioenregeling wil onderbrengen bij een pensioenfonds dat ontheffing heeft gekregen, hiervoor toestemming moet vragen aan de ondernemingsraad (zie de wijziging van artikel 22).

CC

In dit artikel wordt geformuleerd aan welke voorwaarden moet worden voldaan wanneer een verantwoordingsorgaan gebruik wil kunnen maken van het in het Burgerlijk Wetboek geregelde enquêterecht.

In het tweede lid wordt bepaald dat de artikelen 2:346 tot en met 2:359 van het BW van overeenkomstige toepassing zijn. Wanneer in die artikelen wordt gesproken over «commissarissen» moet daaronder in het

kader van de Pensioenwet worden verstaan de leden van de raad van toezicht.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus